

Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού

Τόμ. 3 (1998)

Η Στάση των Γονέων Απέναντι στην Αύξηση τον Ορίου Ηλικίας Εισαγωγής των Παιδιών στην Α' Τάξη του Δημοτικού

Μ. Ζωγράφου (M. Zografou), Φ. Φίστα (F. Fista), Ε. Τσίγκα (E. Tsigka), Ν. Μουσιάδου (N. Mousiadou), Α. Παπανδρέου (A. Papandreou)

doi: [10.12681/icw.18178](https://doi.org/10.12681/icw.18178)

Copyright © 2018, Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ζωγράφου (M. Zografou) Μ., Φίστα (F. Fista) Φ., Τσίγκα (E. Tsigka) Ε., Μουσιάδου (N. Mousiadou) Ν., & Παπανδρέου (A. Papandreou) Α. (1998). Η Στάση των Γονέων Απέναντι στην Αύξηση τον Ορίου Ηλικίας Εισαγωγής των Παιδιών στην Α' Τάξη του Δημοτικού. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 3, 154–176. <https://doi.org/10.12681/icw.18178>

Μ. Ζωγράφου

Νηπιαγωγός-Δασκάλα

Φ. Φίστα

Νηπιαγωγός

Ε. Τοίγκα

Νηπιαγωγός

Ν. Μουσιάδου

Νηπιαγωγός

Α. Παπανδρέου

Νηπιαγωγός

Η Στάση των Γονέων Απέναντι στην Αύξηση του Ορίου Ηλικίας Εισαγωγής των Παιδιών στην Α' Τάξη του Δημοτικού

Εισαγωγή

Ο νόμος 2327/95 ορίζει την αύξηση του ορίου ηλικίας για την εισαγωγή στο νηπιαγωγείο και στην Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου κατά έξι μήνες αργότερα.

Αυτή η αλλαγή του νόμου, όσον αφορά ένα σημαντικό, κρίσιμο και καθοριστικό στάδιο της ζωής του παιδιού, δηλαδή την είσοδό του στον επίσημο φορέα εκπαίδευσης και μάθησης, στην υποχρεωτική εκπαίδευση, σε σχέση με την κατάλληλη σχολική ηλικία, όπως και σε σχέση με την προσχολική δημόσια εκπαίδευση, ήταν το ερέθισμα για την εργασία αυτή.

Στις 11/8/95 με αρ. Φ6/347/Γ1/1009 η Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ, τμήμα Γ', έστειλε προς τους Προϊσταμένους Δημοσίων και Ιδιωτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων και κοινοποίησε στους Σχολικούς Συμβούλους Δημοτικής Εκπαίδευσης και Προσχολικής Αγωγής εγκύκλιο με θέμα «Ηλικία εγγραφής νηπίων και μαθητών Α' τάξης Δημοτικού Σχολείου». Συγκεκριμένα αναφέρονταν τα

εξής:

Σας κοινοποιούμε ως έχει την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Ν 2327/95 (ΦΕΚ 156Α), η οποία αναφέρεται στην εγγραφή των νηπίων και των μαθητών της Α' τάξης του Δημοτικού Σχολείου:

1. α) Το άρθρο 3 παράγραφος 3 εδάφιο πρώτο του ν. 1566/1985 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία είναι διετής και εγγράφονται σε αυτά νήπια που συμπλήρωσαν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία τεσσάρων (4) ετών.

β) Το άρθρο 4 παράγραφος 2 εδάφιο δεύτερο του ν. 1566/1985 αντικαθίσταται ως ακολούθως: *Στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου εγγράφονται μαθητές που συμπλήρωσαν την 31η Δεκεμβρίου του έτους ηλικία έξι (6) ετών.*

γ) *Ειδικά τα σχολικά έτη 1995-1996 και 1996-1997 στην Α' τάξη μπορούν να εγγραφούν και μαθητές, οι οποίοι την 1η Οκτωβρίου του έτους εγγραφής συμπλήρωσαν ηλικία πέντε (5) ετών και έξι (6) μηνών, εφόσον οι γονείς τους το επιθυμούν.*

Εφιστάται η προσοχή στο γ' εδάφιο της παραγράφου, σύμφωνα με το οποίο η προ-

αιρετική εφαρμογή του μέτρου για την Α' τάξη ισχύει για δύο σχολικά έτη. Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι δεν προβλέπεται προαιρετική εφαρμογή για τα νηπιαγωγεία και επομένως κατά το προσεχές σχολικό έτος δεν μπορούν να φοιτήσουν σ' αυτά νήπια που γεννήθηκαν το έτος 1992.

Στη συνέχεια, στις 16/5/96, περίπου 9 μήνες αργότερα, αφού δηλαδή πλησίαζε να τελειώσει η σχολική χρονιά 1995-96, κατά την οποία εφαρμόστηκε η προαιρετική φοίτηση «μικρών παιδιών» στην Α' δημοτικού, το ίδιο τμήμα του ΥΠΕΠΘ έστειλε διευκρινιστική εγκύκλιο όπου επισήμαινε ότι:

«... για το σχολικό έτος 1996-97 θα εγγραφούν:

α) Στο Νηπιαγωγείο:

*προνήπια, όσα γεννήθηκαν το 1992

*νήπια, όσα γεννήθηκαν το 1991.

(Ειδικά οι γεννηθέντες από 1-1-91 μέχρι και 1-4-91 μπορούν να εγγραφούν στην Α' τάξη εφόσον οι γονείς τους το επιθυμούν.)

β) Στην Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου:

*οι γεννηθέντες το 1990

*οι γεννηθέντες από 1-1-91 μέχρι και 1-4-91, εφόσον οι γονείς τους το επιθυμούν.

Σύμφωνα με αυτές τις εγκυκλίους, καθορίστηκε ένα μεταβατικό στάδιο, που δίνει τη δυνατότητα στους γονείς να επιλέξουν για δύο μόνο σχολικές χρονιές και συγκεκριμένα για το 1995-96 και 1996-97 και για όσα νήπια γεννήθηκαν από 1-1-91 και μέχρι 1-4-1992, δηλαδή βρίσκονται σε χρονολογική ηλικία 3,5 - 4 χρόνων, να παραμείνουν στο νηπιαγωγείο ή να μετακινηθούν στην πρώτη δημοτικού «εφόσον οι γονείς τους το επιθυμούν».

Παράλληλα αποκλείει νήπια που γεννήθηκαν όλο το έτος 1992 να εγγραφούν στο νηπιαγωγείο, ως προνήπια, για τη σχολική χρονιά 1995-96 και όσα γεννήθηκαν το 93 αντίστοιχα για τη χρονιά 1996-97.

Με βάση όλα τα παραπάνω, τα νήπια που δέχονται τα δημόσια νηπιαγωγεία της χώρας πρέπει να έχουν συμπληρώσει τα τέσσερα (4) τους χρόνια, ενώ για να γίνουν μαθητές της Α' τάξης δημοτικού σχολείου θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει τα έξι (6) τους χρόνια.

Επομένως, ο νομοθέτης της τροποποίησης του παραπάνω νόμου αποκλείει τα παιδιά από 3,5 - 4 χρόνων να φοιτήσουν στο νηπιαγωγείο. Παράλληλα αφήνει τα παιδιά από 5,5 - 6 χρόνων για ακόμη μισή χρονιά στο νηπιαγωγείο.

Είναι αλήθεια πως καμιά από τις παραπάνω εγκυκλίους δεν διευκρινίζει τους λόγους αλλαγής του ορίου ηλικίας. Θα περίμενε κανείς το υπεύθυνο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας να ενημερώνει, έστω σύντομα και περιληπτικά, ή τουλάχιστον να παραπέμπει τους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται σε άλλες αντίστοιχες εγκυκλίους, δημοσιεύσεις κ.λπ. Τους ορίζει όμως μόνο την εφαρμογή της τροποποίησης χωρίς να πληροφορεί, να διευκρινίζει και να υποδεικνύει με τρόπους παιδαγωγικής υποστήριξης και ψυχολογικής κατεύθυνσης τους λόγους αυτής της αλλαγής-μετακίνησης προς μεγαλύτερη ηλικία εγγραφής στην προσχολική και σχολική εκπαίδευση.

Ανεξάρτητα από τη θετική ή αρνητική επίδραση στην ψυχοσωματική και διανοητική ανάπτυξη του παιδιού, με βάση ψυχοπαιδαγωγικές θεωρίες και έρευνες, στις οποίες θα αναφερθούμε παρακάτω, η αλλαγή αυτή του χρόνου

εγγραφής για φοίτηση στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο στη μεταβατική του αυτή εφαρμογή έχει εμπλέξει και μια μερίδα γονέων νηπίων.

Από την άλλη πλευρά, η όλη διαδικασία ενημέρωσης των γονέων σχετικά με την τροποποίηση του νόμου ήταν στη δικαιοδοσία της κάθε νηπιαγωγού με προσωπική της πρωτοβουλία. Έπρεπε δηλαδή η νηπιαγωγός κάθε τάξης νηπιαγωγείου να ανακοινώσει και να διευκρινίσει την αλλαγή, σχετικά με τις εγκυκλίους, σε όλους τους γονείς των νηπίων της, εάν το επιθυμούσε για γενικότερη ενημέρωση (πιθανόν να είχαν άλλα μικρότερα παιδιά ή ανίψια κ.λπ.). Κυρίως όμως έπρεπε να ενημερώσει τους γονείς, που τους «έθιγε» αυτό το μέτρο, και ειδικότερα να τους διευκρινίσει τη δυνατότητα επιλογής που τους έδινε το ΥΠΕΠΘ. Ήταν λοιπόν μεγάλο το δίλημμα για το γονιό: Νηπιαγωγείο ή Α' Δημοτικού για το «πενταμισάρι» παιδί του.

Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε πως δεν υπήρχε υπόδειξη προς τις/ους νηπιαγωγούς του τύπου π.χ. ενημερώστε κατάλληλα τους γονείς νηπίων, αλλά οι εγκύκλιοι απευθύνονταν προς τους εκπαιδευτικούς με αρνητική πρόταση: «δεν μπορούν να φοιτήσουν αυτά τα νήπια που γεννήθηκαν το έτος 1992». Κατά τη γνώμη μας, ένα διευκρινιστικό φυλλάδιο από το Υπουργείο Παιδείας προς τους εκπαιδευτικούς και προς τους γονείς, που θα υποστήριζε και θα τεκμηριώνει αυτή την απόφαση της τροποποίησης του νόμου, με βάση ψυχοπαιδαγωγικά δεδομένα, θα έβγαζε, κυρίως τους γονείς, από το αδιέξοδο να αποφασίσουν το πού θα φοιτήσει το παιδί τους.

Με βάση τα παραπάνω άρχισε να δη-

μιουργείται, αν και υπήρχε και προηγούμενα, βέβαια σε κατ' ιδίαν συζητήσεις τους με εκπαιδευτικούς και άλλους, μια στάση των γονέων σχετικά με την ηλικία εγγραφής των παιδιών τους, η οποία άρχισε να εξωτερικεύεται και να σχολιάζεται.

Ήδη, βέβαια, το μέτρο έχει ολοκληρωθεί, έχει περάσει το μεταβατικό στάδιο, όπου οι γονείς διαμόρφωσαν γνώμη με βάση τις ψυχοπαιδαγωγικές τους γνώσεις, τη μόρφωσή τους, το κοινωνικο-οικονομικό τους επίπεδο, τις επιρροές τους από την επικοινωνία τους με εκπαιδευτικούς, τις προσδοκίες τους σε σχέση με το παιδί τους και επέλεξαν να παραμείνει το παιδί τους στο νηπιαγωγείο ή να εγγραφεί στην Α' τάξη του δημοτικού.

Δημιουργήθηκε όμως μια ιδιαίτερη στάση στους γονείς των νηπίων, αφού ένα μέτρο επηρέασε άλλους λίγο και άλλους πολύ ή τουλάχιστον αναθέρμανε το ενδιαφέρον τους στο να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με τις δυο βαθμίδες της εκπαίδευσης, την προσχολική και τη σχολική. Πόσο πιστεύουν οι γονείς στη γνωστική (μαθησιακή ή εκπαιδευτική) παρέμβαση των προσχολικών προγραμμάτων; Πόσο γρήγορα ή πόσο αργά επιθυμούν να πάει το παιδί τους στο δημοτικό σχολείο και γιατί; Έχουν προβληματισμούς σχετικά με την επίδοση του παιδιού τους; Επιθυμούν να διαλέγουν την ηλικία εγγραφής τους; Γνωρίζουν τι συμβαίνει σε άλλες χώρες σχετικά με την ηλικία εγγραφής των νηπίων; Η διερεύνηση της στάσης των γονέων απέναντι στην αλλαγή αυτή θα απασχολήσει την ερευνητική αυτή εργασία.

Γονείς και υποχρεωτική εκπαίδευση

Η αρχή της υποχρεωτικής εκπαίδευσης συνοδεύεται με την αρχή της εκμάθησης της ανάγνωσης και της γραφής, αφού στην προσχολική αγωγή δεν διδάσκεται το παιδί συστηματικά ανάγνωση και γραφή, αλλά απλά έχει κάποια επαφή και γνωριμία με τη γλώσσα ως κώδικα, με τη μορφή προγραφικών και προαναγνωστικών δεξιοτήτων.

Για τους γονείς του παιδιού είναι ένα νέο ξεκίνημα, μια αρχή με έντονο προβληματισμό και αρκετό στρες από την πλευρά τους, όσον αφορά την επιτυχή ή όχι απόκτηση και κατανόηση του γραπτού λόγου (ανάγνωση και γραφή), την επιτυχημένη πορεία κατάκτησης της νέας γνώσης χωρίς δυσκολία, που θα προκαθορίσει τη συνεχιζόμενη επίδοση του παιδιού τους, στην όλη σχολική του εξέλιξη σε σύγκριση και με το σύνολο των άλλων μαθητών (κοινωνικό περιβάλλον). Επίσης προβληματίζει τους γονείς η διατήρηση της συναισθηματικής του ισορροπίας (να μάθει χωρίς να πληγωθεί ή χωρίς να πιεστεί ψυχικά).

Η υποστήριξη και η ασφάλεια που θα προσφέρει το οικογενειακό περιβάλλον δίνεται και από τη στάση των γονέων απέναντι στην ηλικία που θα αρχίσει την εκμάθηση του γραπτού λόγου, π.χ. σκέφτονται πολλοί γονείς «το παιδί μου είναι από τα μικρά στην πρώτη τάξη, θα δυσκολευτεί» ή «ας μην ταλαιπωρούμαστε, καλύτερα να μάθει μεγαλύτερο να γράφει και να διαβάζει». Εάν οι σκέψεις αυτού του τύπου ανακοινώνονται και συζητιούνται μπροστά στα παιδιά, τότε η ανασφάλειά τους μεγαλώνει απέναντι στο νέο πεδίο μάθησης που έχουν να αντιμετωπίσουν.

Χρονολογική ηλικία και εγγραφή στην υποχρεωτική εκπαίδευση και την προσχολική αγωγή

Η ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και επομένως η φοίτηση των παιδιών στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου δεν έχει καθοριστεί ενιαία για όλες τις χώρες (Α. Curtis, 1990, Κ. Ζαχαρενάκης, 1996). Το ίδιο ισχύει και για την προσχολική εκπαίδευση.

Ο Κ. Ζαχαρενάκης (1996) αναφέρει ότι στις ευρωπαϊκές χώρες υπάρχει ένα μεγάλο εύρος μέσα στο οποίο εκτείνεται η προσχολική ηλικία και με βάση αυτό καθορίζεται και η ηλικία που ξεκινά η υποχρεωτική εκπαίδευση. Στη Γαλλία, τα νηπιαγωγεία της αρμοδιότητας του αντίστοιχου Υπουργείου Παιδείας καλύπτουν παιδιά από το 2ο έτος της ηλικίας τους, στην Ισπανία από 0-6 χρόνων, ενώ στη Μεγάλη Βρετανία δεν υπάρχει ενιαία ρύθμιση. Όσον αφορά την υποχρεωτική εκπαίδευση στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρχίζει μόλις συμπληρώσουν τα παιδιά το 6ο έτος της ηλικίας τους (Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Βέλγιο). Είναι πιθανό, με βάση αυτές τις χώρες, να προσανατολίστηκε και η Ελλάδα με την τροποποίηση του νόμου 1566. Επίσης στην Ιαπωνία και στις ΗΠΑ αρχίζουν το δημοτικό στα έξι τους χρόνια (Colheart, 1979). Στη Δανία, τη Σουηδία, τη Φιλανδία η υποχρεωτική εκπαίδευση αρχίζει με το 7ο έτος. Στο Ισραήλ αρχίζει με το 5ο έτος, ενώ στην Ολλανδία και το Λουξεμβούργο έχουν εντάξει τη φοίτηση του νηπιαγωγείου στην υποχρεωτική εκπαίδευση, επομένως αρχίζει στο 4ο έτος. Στη Μεγάλη Βρετανία, ενώ

στην Αγγλία, στην Ουαλία και στη Σκωτία αρχίζει το δημοτικό σχολείο στο 5ο έτος, στη Β. Ιρλανδία αρχίζει με τη συμπλήρωση του 4ου έτους της ηλικίας.

Υπάρχει όμως η τάση προς μια πρόωγη είσοδο στο δημοτικό σχολείο στην Αγγλία, αναφέρει η S. Daniels (1995), εξετάζοντας 108 τοπικές παιδαγωγικές εργασίες. Με βάση αυτές συμπεραίνει ότι δίνεται ιδιαίτερη σημασία και πρόνοια για να διαμορφωθούν κατάλληλες συνθήκες σε διάφορες περιοχές της Αγγλίας, ώστε τα παιδιά ηλικίας 4 ετών να έχουν προτεραιότητα για την είσοδό τους στο δημοτικό. Παράγοντες που επηρεάζουν την τάση αυτή είναι η κυβερνητική πολιτική και η στέρηση των παιδιών από υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση, η οποία θα προσφέρει τα κατάλληλα προγράμματα για να διευκολυνθεί η κατεύθυνση αυτή.

Στην άλλη μεριά του πλανήτη, στην Αυστραλία, όπου κι εκεί η ηλικία εγγραφής στο δημοτικό σχολείο δεν έχει ενιαία αντιμετώπιση, έρευνα των M. Maggie & D. Harvey (1995), σχετικά με τις γνώμες των δασκάλων και των εκπαιδευτικών διευθυντών για την κατάλληλη ηλικία εισόδου στο δημοτικό, βρήκε ότι είναι κοινή πεποίθησή τους, πως τα παιδιά πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε (5) χρονών, όταν θ' αρχίσουν το σχολείο. Επισημαίνουν ακόμη πως τα μικρότερα παιδιά έχουν πολλά προβλήματα ακαδημαϊκής εξέλιξης και κοινωνικής προσαρμογής και τείνουν να παραμένουν στην ίδια τάξη. Προτείνουν επίσης, με βάση τα αποτελέσματα, ότι τα παιδιά πρέπει να αξιολογούνται για την αναγνωστική τους ικανότητα, πριν τους επιτραπεί η εγγραφή τους στο σχολείο.

Στη Ρωσία επίσης ήταν μέχρι τη δεκαετία του '80 ως όριο ηλικίας για την εισαγωγή στο δημοτικό, η ηλικία των επτά (7) ετών. Οι M. Szakely και E. Beach (1985) αναφέρουν ότι το νέο σοβιετικό μεταρρυθμισμένο σχολείο κατέβασε το όριο ηλικίας από τα επτά (7) στα έξι (6) χρόνια.

Ακόμη όσον αφορά τη Σουηδία, η I. Johanson (1995) σε έρευνά της παρουσιάζει τις απόψεις δασκάλων και γονέων σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στις σχολικές μεθόδους για τους εξάχρονους μαθητές στη Στοκχόλμη. Αφορμή γι' αυτή την έρευνα ήταν η μετακίνηση προς τα κάτω του ορίου της παραδοσιακής ηλικίας εγγραφής στο δημοτικό σχολείο από τα επτά (7) χρόνια, που ίσχυε μέχρι το 1996. Από το έτος 1997 τα παιδιά της Στοκχόλμης μπορούν να γράφονται στο δημοτικό στα έξι (6) τους χρόνια. Αποτελέσματα ερευνών που έγιναν από δασκάλους/ες δείχνουν ότι οι νέες μέθοδοι έχουν θετική επίδραση στην προσαρμογή των παιδιών και στις σχέσεις με τους συμμαθητές τους.

Ύστερα από τα παραπάνω παρατηρείται ότι η ηλικία εισόδου στο δημοτικό είναι κυρίως μεταξύ τεσσάρων (4) και επτά (7) ετών και ξεκινά μετά τη σχετική προσχολική φοίτηση, που παρέχεται στα παιδιά μέχρι αυτή την ηλικία. Εμφανίζεται όμως η τάση να κατεβαίνει αυτό το όριο σε μικρότερη ηλικία εισαγωγής τουλάχιστον εκεί που ήταν αρκετά υψηλό (Σουηδία, Ρωσία). Αντίθετα, στη χώρα μας το όριο ανέβηκε κατά μισό χρόνο.

Χρονολογική ηλικία και ικανότητα ανάγνωσης

Η χρονολογική ηλικία έχει μικρή σχέση με την ικανότητα του παιδιού στην εκμάθηση της ανάγνωσης. Η M. Coltheart (1979) αναφέρει, ότι εάν ήταν συγκεκριμένη η ηλικία κατά την οποία τα παιδιά είναι ικανά να διαβάζουν, τότε τα προγράμματα στις διάφορες χώρες θα ήταν ιδιαίτερα επιτυχή ως προς την κατάρτιση του γραπτού λόγου από τους νεαρούς μαθητές.

Με ποια όμως κριτήρια οριοθετούν την επιλογή μιας συγκεκριμένης ηλικίας εισόδου στο δημοτικό σχολείο οι διάφορες χώρες;

Τη δεκαετία του '30, οι μελέτες για την ανάγνωση, οι επιδράσεις των θεωριών για την ανάπτυξη του παιδιού και η «κίνηση» των τεστ οδήγησαν τους ερευνητές παιδαγωγικών και ψυχολογικών επιστημών στην Ευρώπη και την Αμερική να πιστεύουν ότι η νοητική ηλικία των 6,5 χρόνων ήταν απαραίτητη για την ανάπτυξη της ικανότητας του γραπτού λόγου. Διάφορες εκτενείς μελέτες είχαν μεγάλη επίδραση στη διαμόρφωση της άποψης αυτής, ότι δηλαδή υπάρχει μια νοητική ηλικία που τα παιδιά θα έπρεπε να περάσουν πριν τους δοθούν οι «πρώτες αναγνωστικές οδηγίες και τεχνικές».

Μετά από διερεύνηση ότι τα παιδιά με νοητική ηλικία 6,5 χρόνων έδειχναν μεγαλύτερη πρόοδο στην ανάγνωση σε αντίθεση με εκείνα που δεν είχαν την κατάλληλη ωριμότητα, οι M. Morphet και C. Washburne (1983) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι εάν ανέβαλλαν τη διδασκαλία της ανάγνωσης μέχρι τα παιδιά να κλείσουν τα 6,5 τους χρόνια, αυτό θα

μπορούσε να μειώσει τις πιθανότητες αποτυχίας.

Οι W. Dolsh και M. Bloomster (1973) βρήκαν ότι υπάρχει μια υψηλή συσχέτιση ανάμεσα στη φωνητική ικανότητα και στη νοητική ηλικία και συμπέραναν ότι δεν θα μπορούσε να περιμένει κανείς από ένα παιδί να χρησιμοποιεί τα φωνήματα ολοκληρωμένα και καθαρά πριν από την ηλικία των 7 χρόνων.

Παλαιότερα ο A. Gates (1937) εξέτασε διαφορετικές μεθόδους στη διδασκαλία της ανάγνωσης και βρήκε ότι εάν οι δάσκαλοι αναγνώριζαν ατομικές διαφορές ανάμεσα στους μαθητές τους και προσαρμόζαν τις διδακτικές μεθόδους σ' αυτές, οι μαθητές με χαμηλή απόδοση στην ανάγνωση θα μπορούσαν επιτυχημένα να μάθουν να διαβάζουν. Συμπέρανε πως αν το παιδί μάθαινε να διαβάζει σε μια συγκεκριμένη στιγμή, αυτό καθοριζόταν περισσότερο από τη μέθοδο της διδασκαλίας του γραπτού λόγου παρά από τη συγκεκριμένη νοητική ηλικία.

Φαίνεται όμως πως υπερίσχυσε η αντίληψη ότι υπάρχει μια συγκεκριμένη νοητική ηλικία για την κατάκτηση του γραπτού λόγου παρότι πρέπει να προσαρμόζονται οι μέθοδοι και οι οδηγίες του δασκάλου στις ανάγκες του παιδιού. Οι επιδράσεις από τους ψυχολόγους, όπως ο Gessel, ο Piaget και ο Erikson, οδήγησαν τους εκπαιδευτικούς και άλλους να πιστεύουν ότι υπάρχουν στάδια που υποδεικνύουν τις ειδικές ηλικίες.

Άλλες έρευνες αποκαλύπτουν δεδομένα ότι μεγάλος αριθμός παιδιών αποτυγχάνουν στην ανάγνωση στο τέλος της Α' τάξης του δημοτικού (M. Gentile, 1983, I. Durkin, 1983). Πιστευόταν επο-

μένως, ότι δίνοντας τη δυνατότητα στα παιδιά για περισσότερο χρόνο ωρίμανσης θα μπορούσαν να μειώσουν το ρυθμό αποτυχίας.

Ένας άλλος λόγος επίδρασης στην αναγνώριση συγκεκριμένης νοητικής ηλικίας, ως παράγοντα στο ξεκίνημα της ανάγνωσης, ήταν η «κίνηση» των τεστ από τον Binet, ως όργανα που καθορίζουν τη νοητική ηλικία του παιδιού. Τα τεστ σχολικής ετοιμότητας ή ωριμότητας που χρησιμοποιούνται και σήμερα στην Ευρώπη και την Αμερική παρέχουν στους δασκάλους αντικειμενικές πληροφορίες, για το πότε θα πρέπει να αρχίζει η εκμάθηση του γραπτού λόγου σε διάφορες ομάδες παιδιών. Σχεδιασμένα με επιδόσεις σε υποδεξιότητες, αυτά τα τεστ υποτίθεται ότι αναγνωρίζουν ειδικές ικανότητες ανάμεσα από τις οποίες φαίνεται η δυνατότητα ή η αδυναμία των παιδιών. Εδώ και καιρό όμως η εγκυρότητα των τεστ και των πρακτικών τους έχει αμφισβητηθεί. Έρευνες ακόμη από τη δεκαετία του '40 παρατηρούν ότι τουλάχιστον για μερικά παιδιά τα τεστ δεν μπορούν να προβλέψουν πολύ καλά τη μελλοντική τους ικανότητα στο γραπτό λόγο. Οι προβλέψεις των δασκάλων ήταν τόσο καλές, όσο και τα αποτελέσματα των τεστ (C. Barrett, 1965, P. Satz και J. Fletcher, 1979). Παρ' όλα αυτά η χρήση των τεστ για την πρόβλεψη της ικανότητας της ανάγνωσης γίνεται με επιμονή ακόμη και σήμερα σε πάρα πολλά ευρωπαϊκά και αμερικανικά σχολεία.

Οι P. Mckee, J. Brezeniski και L. Harrison (1966) αναφέρονται στη μελέτη Denver όπου τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είχαν διδαχθεί να διαβάζουν, χρησιμοποιώντας ειδικά προγράμματα

προφορικού λόγου και τεχνικές αναγνώρισης γραμμάτων, αλλά κυρίως δίνοντας βαρύτητα στο περιεχόμενο, για να ανακαλύψουν τη σημασία των άγνωστων λέξεων.

Η H. Sutton (1969) υποστηρίζει ότι τα νήπια μαθαίνουν να διαβάζουν αρκεί να τους προσφερθούν πάρα πολλές προαναγνωστικές ευκαιρίες (ερεθίσματα-ασκήσεις), έτσι ώστε τα παιδιά να συμμερίζονται το ένα το άλλο (μορφή ευγενούς άμιλλας), να έχουν ένα/μία δάσκαλο/α ικανό/ή να απαντά στις ερωτήσεις τους, σχετικά με τα αναγνωστικά ενδιαφέροντα, όπως επίσης να υπάρχει αμοιβή στην προσπάθειά τους, με βιβλία που θα παίρνουν στο σπίτι τους και θα τα διαβάζουν μαζί με τους γονείς τους. Η ίδια συμπέρανε ακόμη, ότι αυτά τα παιδιά που έμαθαν νωρίς να διαβάζουν εδειχναν μεγαλύτερη πρόοδο μέχρι και την τρίτη τάξη του δημοτικού, σε αντίθεση με τους συμμαθητές τους που έμαθαν να διαβάζουν στη πρώτη τάξη.

Παρόμοια έρευνα από τις D. Gullo και C. Burton (1992), οι οποίες εξέτασαν τα αποτελέσματα από διάφορες μεταβλητές σχετικά με την ικανότητα ανάγνωσης των παιδιών στο τέλος του νηπιαγωγείου, έδειξε ότι η ηλικία για την είσοδο στο δημοτικό σχολείο και ο αριθμός των χρόνων φοίτησης στο νηπιαγωγείο προκαθορίζουν την αναγνωστική ικανότητα. Παιδιά που άρχισαν το νηπιαγωγείο στα τέσσερα (4) τους χρόνια είχαν μεγαλύτερες επιδόσεις στις μετρήσεις της αναγνωστικής ικανότητας απ' ό,τι αυτά που άρχισαν στην ηλικία των πέντε (5) χρόνων.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε ότι η M. Ζαφρανά (1996) με βάση τις σύγχρονες έρευνες της Φυσιολογίας

και Νευροφυσιολογίας και σε μια εκτεταμένη θεωρία σχετικά με τις δυνατότητες του ανθρώπινου εγκεφάλου, υποστηρίζει ότι το άτομο έχει ορισμένες περιόδους της ζωής του, που κατά την ανάπτυξή του, όσο ακόμη είναι παιδί, μπορεί να δεχθεί ευκολότερα τη νέα γνώση και κατά συνέπεια τη μάθηση, που τις χαρακτηρίζει ως περιόδους «ειδικής ευαισθησίας». Η περίοδος ειδικής ευαισθησίας για την κατάκτηση του γραπτού λόγου από το παιδί είναι η ηλικία των 3,5-4,5 ετών. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη τα παιδιά όχι μόνο δεν πρέπει να πηγαίνουν αργότερα στο δημοτικό και το νηπιαγωγείο, αλλά το ίδιο το νηπιαγωγείο να μην αποκλείει στα παιδιά ηλικίας 3,5 ετών να φοιτούν σε αυτό. Γιατί, σ' αυτή την ηλικία, είναι καλύτερα να διδάσκεται με συστηματικό και οργανωμένο τρόπο (μέθοδος Μοντεσσόρι) η γραφή και η ανάγνωση, με μορφή εξατομικευμένη και ευχάριστη σαν παιχνίδι.

Σύμφωνα με τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι μερικά παιδιά μπορούν να μάθουν να διαβάζουν νωρίς και ότι η νοητική ηλικία των έξι (6) χρόνων δεν είναι απαραίτητη για όλα τα παιδιά. Από τις έρευνες ακόμη φαίνεται ότι τα παιδιά που μαθαίνουν μικρά να διαβάζουν διατηρούν την υπεροχή τους και η εκμάθηση αυτή δεν έχει επιβλαβή αποτελέσματα. Ωστόσο δεν ενισχύεται η ιδέα ότι όλα τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας θα έπρεπε να διδαχθούν το γραπτό λόγο.

Είναι όμως γεγονός ότι το όριο ηλικίας για την είσοδο των παιδιών στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο είναι ένα θέμα με πολλούς ορίζοντες διερεύνησης, όπως επίσης και η στάση του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου (γονείς,

εκπαιδευτικοί, πολιτεία) σχετικά με την αντιμετώπιση αυτού του θέματος.

Υποθέσεις

- Οι γονείς αντιμετωπίζουν θετικά την αύξηση του ορίου ηλικίας εισαγωγής στο Δημοτικό Σχολείο.

- Η αύξηση του ορίου ηλικίας επηρεάζει θετικά τη σχολική επίδοση του μαθητή.

- Η κοινωνική προσαρμογή του παιδιού επηρεάζεται θετικά από την αλλαγή αυτού του μέτρου.

- Η αύξηση του ορίου ηλικίας εισαγωγής στο Δημοτικό Σχολείο επιδρά θετικά στη συναισθηματική ισορροπία του μαθητή.

- Οι γονείς αποποιούνται της ευθύνης να επιλέγουν οι ίδιοι την ηλικία εισαγωγής των παιδιών τους στο Δημοτικό Σχολείο.

Σχεδιασμός μελέτης

Δείγμα

Το δείγμα περιελάμβανε γονείς παιδιών ηλικίας 5-6 ετών, που γεννήθηκαν μέχρι και το 1991 και φοίτησαν το διάστημα 1996-97 στην τάξη νηπίων σε δημόσια νηπιαγωγεία τόσο στο Δήμο Θεσσαλονίκης, όσο και σε άλλους Δήμους. Συγκεκριμένα, τα νήπια φοίτησαν στα: 2ο, 3ο, 4ο Νηπιαγωγείο Τριανδρίας, 1ο, 2ο Ευκαρπίας, 1ο, 2ο Πυλαίας, 3ο, 7ο, 10ο, 11ο, 12ο Γιαννιτσών, 22ο, 28ο, 31ο Θεσ/νίκης.

Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της τυχαίας δειγματοληψίας. Διενεμήθηκαν

200 ερωτηματολόγια και επιστράφηκαν 160. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα 8-20 Ιανουαρίου 1997.

Διαδικασία - πορεία

Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στη νηπιαγωγό του κάθε τμήματος και μοιράστηκαν στα παιδιά. Συνοδεύτηκαν από μια επεξηγηματική επιστολή που απευθυνόταν στους γονείς με διευκρινίσεις για τη φύση της έρευνας και οδηγίες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Η συγκέντρωση των απαντημένων ερωτηματολογίων έγινε πάλι από τη νηπιαγωγό και κατόπιν συλλέχθηκαν από τις ερευνήτριες.

Ερωτηματολόγια

Οι ερωτήσεις ήταν απλές και κατανοητές ώστε το μήνυμα να είναι εύκολα αντιληπτό ακόμη και στους γονείς με στοιχειώδεις γνώσεις. Αποφεύχθηκαν οι επιστημονικές ορολογίες που μπορεί να δημιουργούσαν σύγχυση στους ερωτώμενους. Έγινε προσπάθεια να είναι διατυπωμένες σαφώς, χωρίς αρνητικές διαθέσεις, με έννοιες καθημερινές και εύχρηστες, ώστε να απαντηθούν σύντομα χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία.

Το περιεχόμενο των ερωτήσεων κατανεμήθηκε στις εξής κατηγορίες:

- Ερωτήσεις παροχής στοιχείων
- Ερωτήσεις πίστης ή γνώμης
- Ερωτήσεις τρόπου αντίδρασης
- Ερωτήσεις επεξηγηματικές
- Ερωτήσεις διάθεσης

Οι γονείς είχαν την ευχέρεια να απαντήσουν είτε:

- Μονολεκτικά

- Υπογραμμίζοντας απαντήσεις που ήδη είχαν δοθεί από τις ερευνήτριες, μία κάθε φορά.

- Υπογραμμίζοντας απαντήσεις περισσότερο από μία.

Χρησιμοποιήθηκε - στις απαντήσεις - και η κλίμακα Likert. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τις ερευνήτριες κυμαίνονταν σε μια κλίμακα πέντε διαβαθμίσεων, που άρχιζε από το πολύ θετικό μέχρι το πολύ αρνητικό.

Όλες οι απαντήσεις ήταν δεσμευτικές για τους ερωτώμενους (κλειστού τύπου).

Η έρευνα κινήθηκε σε 4 κατευθύνσεις-παραμέτρους. Εξετάστηκε:

Α' παράμετρος: Σχολική επίδοση του παιδιού

→ 4 ερωτήσεις (10, 11, 12, 13)

Β' παράμετρος: Κοινωνική ένταξη

→ 3 ερωτήσεις (10, 14, 15)

Γ' παράμετρος: Συναισθηματική ισορροπία

→ 2 ερωτήσεις (10, 15)

Δ' παράμετρος: Πληροφόρηση των γονέων-Προσωπικές γνώμες για την αλλαγή του μέτρου.

→ 7 ερωτήσεις (7, 8, 16, 17, 18, 19, 20)

Αποτελέσματα

Από τα 200 ερωτηματολόγια που διενεμήθησαν επιστράφηκαν συμπληρωμένα τα 160, περίπου 80%.

Οι γονείς που πήραν μέρος στην έρευνα κι απάντησαν στα ερωτηματολόγια ήταν άντρες-πατέρες σε ποσοστό 12,5% και γυναίκες-μητέρες σε ποσοστό 87,5%.

Η ηλικία τους κυμάνθηκε μεταξύ: α) 20-30 χρόνων σε ποσοστό 35,62%· β) 30-40 χρόνων σε ποσοστό 58,12%· και γ) 41 και πάνω σε ποσοστό 6,25%, ενώ οι γραμματικές γνώσεις τους ήταν: α) απόφ. Δημοτικού, ποσοστό 16,87%· β) απόφ. Γυμνασίου, ποσοστό 9,37%· γ) απόφ. ΤΕΙ 10,62%· και ε) πτυχ. ΑΕΙ 23,75%.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου χωρίστηκαν σε τέσσερις κατηγορίες: α) στις ερωτήσεις που είχαν σκοπό να εκμαιεύσουν πληροφορίες σχετικές με τους γονείς· β) στις ερωτήσεις που αφορούσαν τις γνώμες των γονέων ως προς το αν και το πόσο επηρεάζεται η κοινωνική προσαρμογή και η συναισθηματική ισορροπία των παιδιών από την εφαρμογή του νέου μέτρου· γ) σε ερωτήσεις που αφορούσαν τη σχολική επιτυχία των παιδιών πάλι σύμφωνα με την εφαρμογή του μέτρου· και δ) προσωπικές γνώμες των γονέων πάνω στο συγκεκριμένο θέμα.

Στην ερώτ. 1 «Εργάζεστε;» Απάντησαν 51,25% ΝΑΙ και 48,75% ΟΧΙ.

Στην ερώτ. 2 «Εργάζεστε και οι δύο γονείς στην οικογένειά σας;» Απάντησαν 48,12% ΝΑΙ, 51,88% ΟΧΙ.

Στην ερώτ. 3 «Υπάρχει άλλο άτομο που ασχολείται με την ανατροφή του παιδιού σας εκτός από εσάς (τους δύο γονείς;» Απάντησαν 32,5% ΝΑΙ και 67,5% ΟΧΙ.

Στην ερώτ. 4 «Πόσα παιδιά έχετε στην οικογένειά σας;» Απάντησαν πως έχουν 1 παιδί 18,75%, 2 παιδιά 63,75%, 3 παιδιά 10% και παραπάνω 7,50%.

Στην ερώτ. 5 «Γράψτε την ημερομηνία γέννησης του παιδιού σας» βρέθηκε ότι το 17,5% των παιδιών είναι γεννημένα στο διάστημα μεταξύ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-

ΜΑΡΤΙΟΥ, οπότε και το νέο αυτό μέτρο αφορά άμεσα αυτά τα παιδιά που χάνουν μια χρονιά, ενώ το 82,5% είναι γεννημένα τους υπόλοιπους μήνες.

Από την ερώτ. 6 «Ποιο είναι το φύλο του παιδιού σας» συνάγεται ότι το 47,5% είναι αγόρια και το 52,5% κορίτσια.

Στην ερώτ. 7 «Πριν πάρετε αυτό το ερωτηματολόγιο γνωρίζατε για την αλλαγή ορίου ηλικίας για την εγγραφή του παιδιού στο Δημοτ. Σχολείο;» το 89,37% απάντησε ΝΑΙ, το 7,5% δεν γνώριζε, ενώ το ποσοστό 3,13% ΔΕΝ ΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕ.

Στην ερώτ. 8 «Με βάση την αλλαγή ορίου ηλικίας μήπως το παιδί σας παραμένει στο νηπιαγωγείο μian ακόμη χρονιά;» Απάντησαν ότι το 17,5% των παιδιών ΝΑΙ, παραμένει μian ακόμη χρονιά, ενώ το 82,5% ΟΧΙ.

Στην ερώτ. 9 «Ποια είναι η στάση σας απέναντι στο μέτρο αυτό;» το 86,87% έχει ΘΕΤΙΚΗ στάση, το 6,87% ΑΡΝΗΤΙΚΗ στάση και το 6,25% ΑΔΙΑΦΟΡΗ στάση.

Στην ερώτ. 10 «Πιστεύετε ότι θα βοηθήσει η αλλαγή του ορίου ηλικίας των παιδιών στην Α' τάξη του Δημοτ. Σχολείου;» Απάντησαν ΝΑΙ 91,25% και ΟΧΙ 8,75%.

Απ' αυτούς που απάντησαν ΝΑΙ νόμιζαν ότι τα παιδιά τους θα βοηθηθούν περισσότερο: α) προς την κοινωνική ένταξη 17,8%· β) προς την ομαλότερη προσαρμογή 71,91%· γ) προς τη σχολική επίδοση 85,61%· δ) στη συναισθηματική ισορροπία 23,28%· και ε) στην καλύτερη επικοινωνία με τους άλλους 24,65%. Κανείς από τους γονείς δεν πρόσθεσε τίποτα παραπάνω απ' όλα αυτά αν και τους δόθηκε η δυνατότητα.

Στην ερώτ. 11 «Πιστεύετε ότι εάν το παιδί σας πάει μεγαλύτερο στο Δημοτ. Σχολείο η σχολική του επίδοση θα είναι καλύτερη ή χειρότερη» Απάντησαν: α) καλύτερη από πριν το 78,13%, β) το ίδιο το 6,25%, γ) χειρότερη το 0,62%, και δ) δεν μπορώ να ξέρω το 15%.

Στην ερώτ. 12 «Πιστεύετε ότι θα σημειώσει πρόοδο σε κάποιο μάθημα» Απάντησαν ΝΑΙ το 91,25% και ΟΧΙ το 8,75%.

Από τους γονείς που απάντησαν ΝΑΙ, το 41,78% πιστεύει ότι θα σημειώσουν πρόοδο στη Γλώσσα, το 28,08% στα Μαθηματικά, το 15,75% στη Μελέτη Περιβάλλοντος, το 17,12% σε δημιουργικά μαθήματα (Εικαστικά, Μουσική, Γυμναστική), ενώ δήλωσε άγνοια το 40,41% των ερωτηθέντων.

Στην ερώτ. 13 «Το παιδί σας πρόκειται να πάει μεγαλύτερο από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο. Πόσο χρόνο πιστεύετε ότι θα αφιερώνει τώρα το παιδί σας για τα σχολικά του μαθήματα;» το 26,87% απάντησε ότι θα αφιέρωνε περισσότερο χρόνο εάν πήγαινε μικρότερο, το 38,75% απάντησε ότι θα αφιέρωνε τον ίδιο χρόνο με πριν, ενώ το 34,37% απάντησε ότι τώρα θα αφιερώνει λιγότερο χρόνο.

Στην ερώτ. 14 «Ποια πιστεύετε ότι θα ήταν η προσαρμογή του παιδιού στο Δημοτικό Σχολείο» το 73,75% απάντησε ότι θα είναι περισσότερο ομαλή από πριν, το 21,87% πιστεύει ότι θα αλλάξει η προσαρμογή του παιδιού, αν αυξηθεί το όριο ηλικίας εισαγωγής στο Δημοτικό σχολείο, ενώ το 4,37% πιστεύει ότι θα είναι λιγότερο ομαλή από πριν.

Στην ερώτ. 15 «Πιστεύετε ότι το παιδί σας θα αναπτύξει αρμονικές σχέσεις στη μετέπειτα ζωή του με την εφαρμογή

του νέου ορίου ηλικίας για την εγγραφή του στην Α' Δημοτικού;» το 74,37% απάντησε ΝΑΙ, ενώ το 25,63% ΟΧΙ.

Απ' αυτούς που απάντησαν ΝΑΙ είναι γιατί πιστεύουν κατά το 59,66% ότι δεν θα αισθάνεται μικρό και ανώριμο, το 23,52% ότι θα εκφράζει χωρίς φόβο τη γνώμη του, το 10,92% θα αναπτύξει δική του προσωπικότητα και το 37,81% θα έχει αυτοπεποίθηση.

Στην ερώτ. 16 «Συζητήσατε με το παιδί σας, ότι είναι υποχρεωμένο να πάει μεγαλύτερο στο Δημοτικό σχολείο;» το 22,5% των γονέων συζήτησε με τα παιδιά του ότι είναι υποχρεωμένα να πάνε μεγαλύτερα στο σχολείο, ενώ το 77,5% δεν το συζήτησε. Στα παιδιά που πληροφορήθηκαν από τους γονείς τους το θέμα αυτό υπήρξαν κάποιες αντιδράσεις θετικές κι αρνητικές. 10 παιδιά έδειξαν πολύ θετική αντίδραση, 20 έδειξαν θετική αντίδραση, 4 έμειναν αδιάφορα και 1 αντέδρασε αρνητικά.

Στην ερώτ. 17 «Με ποιο κατά τη γνώμη σας κριτήριο θα μπορούσε να επιλεγεί ένα παιδί για τη φοίτησή του στην Α' τάξη Δημοτικού Σχολείου;» η πλειοψηφία 55,62% θεώρησε σαν κριτήριο την ηλικία, το 26,87% μπορεί να αρκестεί στις συστάσεις της νηπιαγωγού, το 16,87% προτιμάει ειδική εξέταση από ψυχολόγους για τη διάγνωση της σχολικής ωριμότητας, 12,5% προτιμούν να γίνει η επιλογή με βάση την προσωπική τους εκτίμηση, ενώ το 1,8% έχει κάτι άλλο στο μυαλό του.

Στην ερώτ. 18 «Προτιμούσατε να επιλέξετε την ηλικία του παιδιού σας για την εισαγωγή του στο Δημοτικό Σχολείο;» το 47,5% θα προτιμούσε ΝΑΙ, το 48,12% ΟΧΙ, ενώ το 4,37% ΑΔΙΑΦΟΡΕΙ.

Στην ερώτ. 19 «Εάν είχατε τη δυνατότητα να επιλέξετε την ηλικία του παιδιού σας για την εισαγωγή του στο Δημ. σχολείο, ποια κατά τη γνώμη σας θα ήταν αυτή;» το 57,5% των γονέων προτιμούν τα παιδιά τους να ξεκινήσουν το σχολείο στην ηλικία των 6 χρόνων, το 33,75% στην ηλικία των 6,5 χρόνων, το 6,25% στην ηλικία των 5,5 χρόνων, το 1,25% στην ηλικία των 5 χρόνων και το 1,25 δεν ξέρουν.

Στην ερώτ. 20 «Γνωρίζετε το αντίστοιχο μέτρο (όριο ηλικίας για την εγγραφή νηπίων στην Α' τάξη) σ' άλλες χώρες του κόσμου;» το 18,25% ΝΑΙ, γνωρίζει το αντίστοιχο μέτρο σ' άλλες χώρες του κόσμου, το 81,75% ΟΧΙ, δεν γνωρίζει.

Το 18,25% γνωρίζει για την Ιρλανδία (1), τη Γαλλία (12), την Αγγλία (8), τη Ρωσία (4), τη Γερμανία (20), τη Σουηδία (1), τη Γιουγκοσλαβία (1), την Αυστραλία (1), τη Βραζιλία (1), τις ΗΠΑ (9), την Ολλανδία (1) και την Ιταλία (1).

Σχολιασμός αποτελεσμάτων - συζήτηση

Από τον αριθμό των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων προκύπτει πως το θέμα της έρευνας κέντρισε το ενδιαφέρον των γονιών, αφού αρκετά μεγάλος αριθμός ερωτηματολογίων επιστράφηκαν συμπληρωμένα (80%).

Περισσότερες γυναίκες-μητέρες (87,5%) ανταποκρίθηκαν και απάντησαν σε σχέση με τους άντρες-πατέρες (12,5%), κάτι που δείχνει τη μεγαλύτερη και άμεση επαφή των μητέρων με τις ανάγκες και τα προβλήματα των νηπίων παιδιών τους, αλλά και με το χώρο της

προσχολικής αγωγής ως εκπαιδευτικού θεσμού (Πίν. 2)

Όσον αφορά την ηλικία των γονέων φαίνεται πως περισσότεροι από τους μισούς γονείς (58,12%) που απάντησαν ήταν ηλικίας 31-40 χρόνων, ενώ αρκετοί έχουν παιδιά-νήπια κάτω από την ηλικία των 30 χρόνων (35,62%) και ελάχιστοι έχουν παιδιά στο νηπιαγωγείο πάνω από τα 40 τους χρόνια (6,25%) (Πίν. 2). Οι γονείς με βάση την ηλικία τους έχουν μια διαφορετική αντίληψη ως προς τα προβλήματα των παιδιών τους: τα διερευνούν με μια άλλη οπτική και ακολουθούν τύπους αντιμετώπισης που καθορίζονται από την ηλικία τους.

Το ίδιο συμβαίνει και με το επίπεδο των γνώσεών τους. Όσο περισσότερο μορφωμένοι γονείς, τόσο μεγαλύτερο το ενδιαφέρον τους για τη σωστή παιδαγωγική και ψυχολογική ανταπόκριση των παιδιών τους στις ανάγκες της ηλικίας τους. Στο συγκεκριμένο δείγμα τα 3/4 των ερωτηθέντων (39,37% + 23,75% + 10,62%) έχουν προχωρήσει σε μεγαλύτερες βαθμίδες εκπαίδευσης πέρα από την υποχρεωτική (απόφοιτοι Λυκείου, Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι). Αξίζει να τονιστεί πως τα 58 από τα 160 ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε αγροτική, μη-αστική περιοχή, γι' αυτό και έχουμε ένα αξιοσημείωτα μεγάλο ποσοστό αποφοίτων Δημοτικού. Τα υπόλοιπα μοιράστηκαν μέσα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, γεγονός που δικαιολογεί το μεγάλο ποσοστό των πτυχιούχων Α.Ε.Ι. Βέβαια μια συγκριτική μελέτη του μορφωτικού επιπέδου, της ηλικίας των γονέων και της στάσης τους σχετικά με το νέο μέτρο, θα έδινε μια άλλη κοινωνικομετρική προσέγγιση και δεν ήταν ο βασικός στόχος αυτής της έρευνας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από τον Πίνακα 5 παρατηρείται ότι στη σημερινή ελληνική οικογένεια παρουσιάζεται μια αύξηση του ποσοστού εργαζομένων γυναικών, συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια, με αποτέλεσμα να έχουν άλλες απαιτήσεις και πιθανόν να κρατούν διαφορετική στάση απέναντι στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο.

Στις περισσότερες οικογένειες την ανατροφή των παιδιών αναλαμβάνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό οι γονείς (67,5%), ενώ σε μικρότερο ποσοστό (32,5%) υπάρχει βοήθεια από τρίτους. Φαίνεται ότι περιορίζεται σημαντικά ο ρόλος της «γιαγιάς-τροφού» στη φροντίδα και ανατροφή των παιδιών προσχολικής ηλικίας (Πίν. 6).

Παρατηρείται το φαινόμενο μείωσης του αριθμού των παιδιών στην οικογένεια. Μια μεγάλη μερίδα γονέων (63,72%) αναφέρει πως υπάρχουν μόνο δύο παιδιά στο σπίτι και μόνο ένας μικρός αριθμός (7,50%) οικογενειών είναι πολύτεκνες (Πίν. 7).

Ένα βασικό συμπέρασμα που απορρέει από τα στοιχεία της έρευνας είναι το αυξημένο ενδιαφέρον των γονέων για θέματα που σχετίζονται με τη σχολική εκπ/ση των παιδιών τους, αφού ήταν ήδη ενήμεροι για το νέο μέτρο αλλαγής του ορίου ηλικίας (Πίν. 10).

Γονείς που είχαν το δικαίωμα επιλογής από το νόμο, προτίμησαν να παραμείνουν τα παιδιά τους για έναν ακόμη χρόνο στο νηπιαγωγείο, κρίνοντας πως δεν ήταν έτοιμα να φοιτήσουν στο Δημοτικό σχολείο (Πίν. 8 και 11).

Η κύρια υπόθεση της έρευνάς μας (θετική στάση των γονιών απέναντι στο νέο μέτρο) επιβεβαιώνεται από το υψη-

λό ποσοστό των γονιών με θετική άποψη (86,87%) για την αποτελεσματικότητα αυτού του μέτρου.

Συγκεκριμένα οι περισσότεροι γονείς (78,13%) εκτιμούν ότι η σχολική επίδοση των παιδιών τους θα παρουσιάσει βελτίωση (Πίν. 14) και ότι η αλλαγή του ορίου ηλικίας βοηθά κύρια τη σχολική επίδοση (Πίν. 13). Φαίνεται ότι στόχος των γονέων είναι να έχει το παιδί τους καλή σχολική επίδοση στο Δημοτικό σχολείο και αυτό πιστεύουν ότι πετυχαίνεται, όταν πηγαίνει σε μεγαλύτερη ηλικία στην Α' Δημοτικού. Λίγοι (6,25%) εκτιμούν ότι η επίδοση θα είναι η ίδια ανεξάρτητα από την ηλικία που θα φοιτήσει το παιδί στην Α' τάξη, ενώ αρκετοί (15%) απαντούν πως δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν τη σχολική επίδοση των παιδιών τους, ενδεχομένως γιατί δεν είχαν παιδί στο δημοτικό σχολείο ή δεν γνωρίζουν το επίπεδο των απαιτήσεων της Α' Δημοτικού σε σχέση με τις ικανότητες του παιδιού τους (Πίν. 14)

Ένα σημαντικό σύνολο γονέων (91,25%) πιστεύει πως τα παιδιά θα έχουν γενική πρόοδο στη μεγαλύτερή τους ηλικία, κυρίως στο μάθημα της Γλώσσας (41,78%), στη συνέχεια στο μάθημα των Μαθηματικών (28,08%) και λιγότερο στα δημιουργικά μαθήματα (17,12%) και στη Μελέτη Περιβάλλοντος (15,75%). Και εδώ επίσης σημαντικός αριθμός γονέων δεν έχουν άποψη όπως και στην προηγούμενη ερώτηση· υποθέτουμε πως δεν έχουν κάποιο μέτρο σύγκρισης είτε με άλλο παιδί, είτε εξαιτίας έλλειψης γνώσης της διδακτέας ύλης (Πίν. 15).

Όσον αφορά το χρόνο μελέτης των μαθημάτων που θα πρέπει να αφιερώνει ένα παιδί πηγαίνοντας μεγαλύτερο από πριν στην Α' τάξη, αρκετοί γονείς εκτι-

μούν ότι θα χρειάζεται λιγότερο χρόνο (34,37%) αλλά και τον ίδιο με πριν (38,75%). Γενικεύοντας θα δεχόμαστε ότι οι γονείς επιφυλάσσουν να απαντήσουν για τη χρονική διάρκεια μελέτης των μαθημάτων του παιδιού τους, γιατί δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν ακόμη ποιοι άλλοι παράγοντες, εκτός από την «ωριμότητα» της ηλικίας, θα επηρεάσουν τον παράγοντα «χρόνο», όπως απαιτήσεις δασκάλου, επίπεδο συμμαθητών-τάξης, αριθμός μαθητών στην τάξη, οργάνωση σχολείου-διδασκτηρίου κ.λπ. (Πίν. 16).

Σύμφωνα με την εκτίμηση των γονέων ως προς την ομαλή προσαρμογή των παιδιών τους ένα μεγάλο ποσοστό (73,75%) πιστεύουν ότι θα έχουν ξεπεράσει τα πιθανά προβλήματα σχολικής προσαρμογής στην προηγούμενη προσχολική βαθμίδα και ότι η προσαρμογή τους θα είναι περισσότερο ομαλή με την εφαρμογή του νέου μέτρου. Παράλληλα, αν θεωρήσουμε θετική την εκτίμηση, ότι 21,87% των γονιών πιστεύουν πως θα αντιμετωπίζουν ίδιες καταστάσεις προσαρμογής, είναι λίγοι οι γονείς (4,37%) που εκτιμούν ότι τα παιδιά τους θα προσαρμοστούν δυσκολότερα στο νέο σχολικό περιβάλλον, εάν φοιτήσουν χρονολογικά αργότερα. Είναι γεγονός πως έχει γίνει συνείδηση ότι η προσχολική αγωγή είναι ο κατ' εξοχήν προπομπός σχολικής ωριμότητας και ιδιαίτερα κατάλληλη περίοδος αγωγής που οδηγεί στην κοινωνική προσαρμογή του παιδιού. Η αύξηση του ορίου ηλικίας είναι ένα ακόμη θετικό στοιχείο που ενισχύει αυτή την αντίληψη των γονέων.

Οι απαντήσεις επιβεβαιώνονται και από τις επιμέρους ταξινομήσεις σχετικά με την προσωπικότητα του παιδιού, που

δεν θα αισθάνεται «μικρό και ανώριμο» (59,66%), θα έχει μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση (37, 81%) και θα αναπτύξει ισότιμες σχέσεις με τους συμμαθητές του (23,53% και 10,92%) (Πίν. 18). Παρ' όλα αυτά, αρκετοί γονείς (25,63%) εκτιμούν πως το νέο όριο ηλικίας δεν επηρεάζει τη μετέπειτα προσωπικότητα των παιδιών τους.

Οι περισσότεροι γονείς δεν έχουν ενημερώσει τα παιδιά τους για την αλλαγή αυτού του μέτρου, γιατί η χρονολογία εγγραφής τους σε σχέση με την ηλικία τους δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις αυτού του νόμου. Οι γονείς των παιδιών που θίγονται απ' αυτό το μέτρο αντιμετώπισαν θετικά αυτή την αλλαγή. Η παραμονή τους για έναν ακόμη χρόνο στο νηπιαγωγείο δημιουργεί σ' αυτά ασφάλεια λόγω γνώριμου, οικείου και ικανοποιητικού περιβάλλοντος, στο οποίο ήδη αναπτύσσονται.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως τα προαναφερόμενα παιδιά ήταν ενήμερα για την αλλαγή ηλικίας εισαγωγής στο Δημοτικό σχολείο, ένδειξη θετική για τη θεμελίωση σωστής επικοινωνίας γονέα-παιδιού (Πίν. 19).

Όσον αφορά το κριτήριο με το οποίο επιθυμούν οι γονείς να επιλέγονται τα παιδιά τους για την Α' Δημοτικού, δεν υπήρχε μια συγκεκριμένη τάση. Περίπου οι μισοί γονείς προτιμούν τα παιδιά τους να επιλέγονται με την ηλικία, ενώ οι άλλοι μισοί επιθυμούν έναν άλλο τρόπο επιλογής, δηλαδή με τις συστάσεις της νηπιαγωγού, τους σχολικούς ψυχολόγους και την προσωπική τους εκτίμηση (Πίν. 20, 21).

Εάν οι γονείς είχαν τη δυνατότητα επιλογής της ηλικίας φοίτησης των παιδιών τους στο νηπιαγωγείο, οι περισσό-

τεροι θα επέλεγαν την ηλικία των έξι (6) χρόνων. Ένα μεγάλο ποσοστό επίσης (περίπου το 1/3) των γονέων θα επιθυμούσαν να πηγαίνουν και στην ηλικία των 6,5 χρόνων, ενώ ελάχιστοι ζητούν από 5,5 και κάτω (Πίν. 22).

Τέλος, πολύ λίγοι γονείς γνωρίζουν σχετικά με το τι γίνεται στις άλλες χώρες του κόσμου, όσον αφορά την ηλικία εγγραφής νηπίων και μαθητών στο σχολείο. Με εξαίρεση τους γονείς που έτυχε να μεταναστεύσουν σε χώρες όπως Γερμανία, ΗΠΑ, Γαλλία, Ρωσία, το μεγαλύτερο ποσοστό γονέων απάντησε αρνητικά στην αντίστοιχη ερώτηση (Πίν. 23).

Γενικά συμπεράσματα

Τα παραπάνω αποτελέσματα φαίνεται ότι ενισχύουν την αντίληψη πάνω στην οποία βασίστηκε η κύρια υποθήση της έρευνάς μας, ότι δηλαδή είναι θετική η στάση των γονέων απέναντι στην αύξηση του ορίου ηλικίας εισαγωγής των παιδιών στην Α' Δημοτικού.

Φαίνεται πως το νέο μέτρο της αύξησης του ορίου ηλικίας των παιδιών που θα φοιτήσουν στην Α' Δημοτικού βρήκε θετική αποδοχή από τους περισσότερους γονείς και κυρίως από αυτούς που τα παιδιά τους έτυχε να βρίσκονται σ' αυτή την ηλικία.

Οι γονείς ανακουφίζονται από την αγχωτική αντιμετώπιση της «πρόωρης» εισαγωγής ορισμένων παιδιών στην ηλικία των 5,5 χρόνων, που θεωρούνται «μικρά και ανώριμα», να ακολουθήσουν τις υποχρεώσεις της σχολικής φοίτησης στην Α' Δημοτικού, με τον τρόπο που το Αναλυτικό Πρόγραμμα αυτής της τάξης προσφέρει στα παιδιά.

Οι γονείς ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τη σχολική επίδοση των παιδιών τους και εκτιμούν ότι, εάν είναι επιτυχή στην Α' τάξη Δημοτικού, είναι σχεδόν εξασφαλισμένη ως θετική η υπόλοιπη εκπαιδευτική τους πορεία. Οι πιθανότητες της σχολικής επιτυχίας αυξάνουν όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία εισαγωγής του παιδιού στο σχολείο.

Η παραμονή επομένως των παιδιών στο νηπιαγωγείο μέχρι το 6ο έτος της ηλικίας τού εξασφαλίζει συναισθηματική ισορροπία και καλύτερη κοινωνική προσαρμογή, που επηρεάζει θετικά την αυτοπεποίθηση, την πρωτοβουλία, την επικοινωνία με τους συνομηλίκους, την αυτοεκτίμησή τους και γενικά ολοκληρώνει την ψυχοσυναισθηματική του ανάπτυξη. Αυτό σημαίνει ότι το παιδί στην Α' Δημοτικού θα επιδοθεί σε εξειδικευμένα και νέα γνωστικά αντικείμενα (ανάγνωση, γραφή) και σε περισσότερα επίπονα νοητικές διεργασίες, αρκετά απαλλαγμένο από κοινωνικοσυναισθηματικής φύσεως καταστάσεις ή εντάσεις, που θα έχουν ήδη επιλυθεί στο νηπιαγωγείο.

Αν και γνωρίζουν ελάχιστα για το τι είδους μέτρα (όριο ηλικίας) ισχύει σε άλλες χώρες, πιστεύουν πως η κατάλληλη ηλικία για την πρώτη τάξη θα ήταν από τα έξι χρόνια και πάνω. Δέχονται ακόμη, ως κριτήριο για την επιλογή των παιδιών τους στην Α' Δημοτικού, τη χρονολογική ηλικία, αλλά και άλλους τρόπους ποιοτικής επιλογής μετά από συστάσεις των ειδικών (π.χ τεστ σχολικής ωριμότητας ή ετοιμότητας).

Γενικά το πότε θα ξεκινά ένα παιδί την επίσημη υποχρεωτική σχολική μάθηση είναι ένα θέμα που επιδέχεται πολλές συζητήσεις και αναλύσεις γιατί πα-

ρεμβαίνουν πολλοί παράγοντες (νοητικές ικανότητες, περιβαλλοντικές επιδράσεις, επίπεδο και ποιότητα προσφερόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, χρονολογική ηλικία κ.ά.).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο γονιός δεν είναι ένα τρίτο άγνωστο, αδιάφορο και αμελητέο στοιχείο στα εκπαιδευτικά πράγματα. Αντίθετα, φαίνεται από την έρευνά μας ότι έχει κάποια στάση, στην προκειμένη περίπτωση θετική, που θα πρέπει να υπολογίζεται, να εισακούεται και να διερευνάται.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Βάμβουκας, Μ. (1993). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα, Εκδ. Γρηγόρη σελ. 246-265.
- Baretti, T. C. (1965). The relationship between measures of pre-reading visual discrimination and first grade reading achievement. *Reading Research Quarterly*, 1, 51-76.
- Coltheart, M. (1979). When can children learn to read-and when should they be taught? *Reading Research: advances in theory and practice*, 1, New York: Academic Press.
- Curtis, A. (1990). Προσχολική αγωγή: Το αναλυτικό πρόγραμμα της Μ. Βρετανίας. Πολυγραφημένη εισήγηση στο συνέδριο της ΟΜΕΡ.
- Daniels, S. κ.ά. (1995). Trends in the Early Admission of children to school: Appropriate or Expedient? *Educational Research*, 37, 239-49.
- Dolch, E.W., και Bloomster, M. (1937). Phonic readiness. *Elementary School Journal*, 38, 201-05.
- Durkin, D.D. (1983). *Teaching them to read*. Boston. Allyn and Bacon.
- Gates, A.I. (1937). The necessary mental age for beginning reading. *Elementary School Journal*, 37, 497-508.
- Gentile, L.M. (1983). A critique of Mabel V. Morphett and Carleton Wascburnes study: When should children begin to read? In L.M. Gentile, M.L. Kamil and J.S. Blanchard. *Reading research resisited*, Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Gullo, D.F. και Burton, C.B. (1992). Age of Entry and Preschool Experience of Academic Readness in Kindergarten. *Early Childhood Research-Quarterly*, 7, 175-86.
- Ζαχαρενάκης, Κ. (1996). Προσχολική αγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ηράκλειο. Εκδ. του ιδίου, σελ. 242.
- Ζαφρανά Μ. (1996). Πολυγραφημένες σημειώσεις από το μάθημα Κοινωνικοποίηση του παιδιού στο Α' εξάμηνο του Δ/λείου Ν/γών Θεσ/νίκης.
- Johanson, I. (1995). New services for six-year in Stockholm-Content and Directions. *European-Early Childhood Education Research Journal*, 3, 17-34.
- Λελάκη, Γ. (1987). *Εκπαιδευτική Έρευνα*. Αθήνα ΟΕΔΒ.
- Mckee, P. Brezeniski J.E. και Harrisson, A.L. (1966). *The effectiveness of teaching reading in kindergarten*. Cooperative Research Project Denrer Public Schools and Colorado State Department of Education.
- Morphett, M.V. και Washburne, C. (1983). Whe should children begin to read? *Elementary School Journal*, 31, 496-503.

Satz, P. και Fletcher, J.M. (1979) Early screening tests Some uses and abuses. *Journal of Learning Disabilities*, 12, 56-60.

Sutton, M.H. (1969) Children who Learned to read in Kindergarten a longitudinal study. *Reading Teacher*, 22, 595-602.

Szekely B. Beach, E. (1985). The Adoption of New Soviet School Reforma. *Soviet-Education*, 27, 1-102.

ΥΠΕΠΘ, Διεύθυνση Α/θμιας Εκπ/σης, Τμήμα Γ', εγκύκλιος υπ. αρ. Φ6/99/Γ1/722 και Φ6/347/Γ1/1009.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
1. ΠΙΝΑΚΕΣ
2. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ
3. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΦΥΛΟ		
ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΓΟΝΕΩΝ ΣΥΝΟΛΟ
12,5% (20)	87,5% (140)	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΗΛΙΚΙΑ ΓΟΝΕΩΝ			
20-30 ετών	31-40 ετών	41...	ΓΟΝΕΩΝ ΣΥΝΟΛΟ
35,62% (57)	58,12% (93)	6,25% (10)	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ					
Δημοτικού	Γυμνασίου	Λυκείου	Πτυχίο ΤΕΙ	Πτυχίο ΑΕΙ	ΓΟΝΕΩΝ ΣΥΝΟΛΟ
16,87% (27)	9,37% (15)	39,37% (63)	10,62% (17)	23,75% (38)	160

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Εργάζεστε;	
ΝΑΙ:	51,25% (82)
ΟΧΙ:	48,75% (78)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Εργάζεστε και οι δύο γονείς στην οικογένειά σας;		
ΝΑΙ:	48,12%	(77)
ΟΧΙ:	51,88%	(83)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Υπάρχει άλλο άτομο που απασχολείται με την ανατροφή του παιδιού σας εκτός από εσάς; (τους 2 γονείς;)		
ΝΑΙ:	32,5%	(52)
ΟΧΙ:	67,5%	(108)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Πόσα παιδιά έχετε στην οικογένειά σας;		
ΕΝΑ:	18,75%	(30)
ΔΥΟ:	63,75%	(102)
ΤΡΙΑ:	10%	(16)
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ 3	7,5%	(12)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Παιδιά που γεννήθηκαν...	
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΜΑΡΤΙΟ 1992:	17,5%(28)- παραμένουν στο Νηπιαγ.
ΑΠΡΙΛΙΟ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 1991:	82,5% (132)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Ποιο είναι το φύλο του παιδιού σας;	
ΑΓΟΡΙ	47,5%(76)
ΚΟΡΙΤΣΙ	52,5%(84)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Πριν πάρετε αυτό το ερωτηματολόγιο γνωρίζατε για την αλλαγή ορίου ηλικίας για την εγγραφή του παιδιού στο Δημ. σχολείο;	
ΝΑΙ:	89,37% (143)
ΟΧΙ:	7,5% (12)
ΔΕΝ ΜΕ ΑΠΑΣΧΟΛΕΙ	3,13%(5)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Με βάση την αλλαγή του ορίου ηλικίας μήπως το παιδί σας παραμένει στο Νηπιαγωγείο για μian ακόμη χρονιά;	
ΝΑΙ:	17,5% (28)
ΟΧΙ:	82,5% (132)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Ποια είναι η στάση σας απέναντι στο μέτρο αυτό;	
ΘΕΤΙΚΗ	86,87%(139)
ΑΡΝΗΤΙΚΗ	6,87%(11)
ΑΔΙΑΦΟΡΗ	6,25%(10)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ	160

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Πιστεύετε ότι θα βοηθήσει η αλλαγή του ορίου ηλικίας των παιδιών στην Α' τάξη του Δημ. σχολείου;		
ΝΑΙ	91,25%	(146)
Κοινωνική ένταξη	17,8%	(26)
Ομαλή προσαρμογή	71,91%	(105)
Σχολική επίδοση	85,61%	(125)
Συναισθηματική ισορροπία	23,28%	(34)
Επικοινωνία με τους άλλους	24,65%	(36)
Κάτι άλλο		
ΟΧΙ	8,75%	(14)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Πιστεύετε ότι εάν το παιδί σας πάει μεγαλύτερο στο Δημοτικό η σχολική του επίδοση θα είναι:		
Καλύτερη από πριν	78,13%	(125)
Το ίδιο	6,25%	(10)
Χειρότερη από πριν	0,62%	(1)
Δεν μπορώ να ξέρω	15%	(24)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Πιστεύετε ότι θα σημειώσει πρόοδο σε κάποιο μάθημα;		
ΝΑΙ	91,25%	(146)
Γλώσσα	41,78%	(61)
Μαθηματικά	28,08%	(41)
Εμείς κι ο κόσμος (Μελέτη περιβ.)	15,75%	(23)
Δημιουργ. μαθ. (εικαστικά, μουσική, γυμν.)	17,12%	(25)
Δεν μπορώ να ξέρω	40,41%	(59)
ΟΧΙ	8,75%	(14)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Το παιδί σας πρόκειται να πάει μεγαλύτερο από το Νηπιαγωγείο στο Δημ. Σχολείο. Πόσο χρόνο πιστεύετε ότι θα αφιερώσει τώρα για τα σχολ. μαθήματα;		
Περισσότερο χρόνο αν πήγαινε μικρότερο;	26,87%	(43)
Το ίδιο με πριν	38,75%	(62)
Λιγότερο χρόνο	34,37%	(55)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Ποια πιστεύετε ότι θα ήταν η προσαρμογή του παιδιού στο Δημ. σχολείο;		
Περισσότερο ομαλή από πριν	73,75%	(118)
Το ίδιο	21,87%	(35)
Λιγότερο	4,37%	(7)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Πιστεύετε ότι το παιδί σας θα αναπτύξει αρμονικές σχέσεις στη μετέπειτα ζωή του με την εφαρμογή του νέου ορίου ηλικίας για την εγγραφή του στην Α' Δημοτικού;

ΝΑΙ γιατί	74,37%	(119)
δεν θα αισθάνεται μικρό και ανώριμο	59,66%	(71)
θα εκφράζει χωρίς φόβο τη γνώμη του	23,53%	(28)
θα αναπτύξει δυνατή προσωπικότητα	10,92%	(13)
θα έχει αυτοπεποίθηση	37,81%	(45)
ΟΧΙ	25,63%	(41)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Συζητήσατε με το παιδί σας ότι είναι υποχρεωμένο να πάει μεγαλύτερο στο Δημ. σχολείο;

ΝΑΙ	22,5%	(36)
Πολύ θετική η αντίδρασή του	10	
Θετική	20	
Αδιάφορη	4	
Αρνητική	1	
Πολύ αρνητική	-	
ΟΧΙ	77,5%	(124)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Με ποιο κατά τη γνώμη σας κριτήριο θα μπορούσε να επιλεγεί ένα παιδί για τη φοίτησή του στην Α' Δημοτικού;

Με την ηλικία	55,62%	(89)
Με συστάσεις της Ν/γού	26,87%	(43)
Με ειδική εξέταση από ψυχολ. για διάγνωση σχολικής ωριμότητας	16,87%	(27)
Με προσωπική εκτίμηση του γονιού	12,5%	(20)
Κάτι άλλο	1,8%	(3)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Προτιμούσατε να επιλέξετε την ηλικία του παιδιού σας για την εισαγωγή του στο Δημοτικό σχολείο;		
ΝΑΙ	47,5%	(76)
ΟΧΙ	48,12%	(77)
ΑΔΙΑΦΟΡΩ	4,37%	(7)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: Εάν είχατε τη δυνατότητα να επιλέξετε την ηλικία που θα στέλνατε το νήπιο παιδί σας στο Δημ. Σχολείο ποια κατά τη γνώμη σας θα ήταν αυτή;		
ΗΛΙΚΙΑ		
4,5 ετών	-	
5 ετών	1,25%	(2)
5,5 ετών	6,25%	(10)
6 ετών	57,5%	(92)
6,5 ετών	33,75%	(54)
Δεν ξέρω	1,25%	(2)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Γνωρίζετε το αντίστοιχο μέτρο (όριο ηλικίας για την εγγραφή νηπίων στην Α' τάξη) σ' άλλες χώρες του κόσμου;		
ΝΑΙ	18,25%	(29)
Εάν ναι σε ποιες χώρες		
Ρωσία	4	
Γερμανία	20	
Γιουγκοσλαβία	1	
Ιρλανδία	1	
Γαλλία	12	
Αυστραλία	1	
Αγγλία	8	
Ιταλία	1	
Σουηδία	1	
Ολλανδία	1	
Βραζιλία	1	
Η.Π.Α.	9	
ΟΧΙ	81,75%	(131)
ΣΥΝΟΛΟ ΓΟΝΕΩΝ		160